انواع تشکیک

ببینید چند مورد می‌توانم بگویم:

۱.تشکیک مراتبی

ماهیّت در مراتبش تشکیک دارد. خب این خوب است و همه مأنوس هستند.

۲. تشکیک طیفی

اما گاهی می‌گوییم که ماهیت یک طیف[1] تشکیل داده،

۳. تشکیک کف و سقفی

ای تعبیری کف و سقف که به کار می‌بردم؛ ماهیت یک سقف دارد و یک کف دارد. باز هم این‌ها آن مقصود تام را نمی‌رسانند. بلکه تنها یک وجهی از آن را بیان می‌کنند.

۴.تشکیک عَرْضی

بگوییم ماهیت، دست راست و دست چپ دارد. ببینید همان مقصود است، می‌گوییم ماهیت یک عرض عریض دارد. عرض عریضی که می‌تواند محور قرینه داشته باشد. محور قرینه‌ای، دست راست عرض این ماهیت با دست چپ محور قرینه. در اینجا من اصالً کلمه مرتبه را به کار نبرده‌ام. گفتم مقصود ما در تشکیک در ماهیت چیست؟ عرض عریض دارد. در عرض، شدّت و ضعف هست یا نیست؟ نیست. همه این‌ها مقصود ما هست.

مقصود ما این است که ریخت ماهیت طوری است که می‌تواند عرض عریض داشته باشد، طیف تشکیل دهد، سقف و کف داشته باشد، مراتب داشته باشد. همه این‌ها مقصود ما است. پس این‌که ما کلمه تشکیک را می‌گوییم به این خاطر است که بحث راه بیافتد.

---

[1] واژهٔ طیف (پیوستار) یا بیان کاربردهای گوناگونی دارد. کاربرد این واژه بیشتر برای نشاندادن ساختاری است که در آن بتوان جایگاه‌هایی گوناگون را با ارزیابی بیش و کم _بی‌آن‌که پله‌پله و گام‌به‌گام باشند_ در بازه‌ای میان دو پایانهٔ ناسازگار با هم، در دوسوی پیوستار از یکدیگر بازشناخت. برای نمونه طیف (پیوستار) گروه‌های گوناگون سیاسی در جایی میان بازه دو گروه ناسازگار چپ‌گرا و راست‌گرا جای دارند. واژهٔ طیف در چندین شاخهٔ دانش امروزی کاربرد دارد.(ساعت ویکی پدیا)

بازبینی #1
ایجاد شده در 22 مارس 2025 13:14:28 توسط ... .
به روزرسانی شده در 22 مارس 2025 13:15:30 توسط ... .